

TIZISTWAR POU TIDIMOUN EK GRAN DIMOUN

TIZISTWAR POU TIDIMOUN EK GRANDIMOUN

ENSPIRE PAR JACOB EK WILHEM GRIMM EK PAR HENRIK IBSEN.

RAKONTE PAR

DEV VIRAHSAWMY

©Dev Virahsawmy Foundation

Tex sours enspiration: The Complete Brothers' Grimm Fairy Tales, Kindle ebook; A Doll's House par Henrik Ibsen, Kindle ebook.

BONDIE

SOULAZ MO SOUFRANS

GERI MO MALAD

PARDONN MO ERER

KONTENI

- [01. TIFI LAKSHMI](#)
- [02. APRANN GAGN PER](#)
- [03. SATYA, GOUVERNANT LWAYAL](#)
- [04. ZISTWAR SANAS EK BEATRIS](#)
- [05. TRWA FRER EK ENN SER](#)
- [06. ROKETDOU](#)
- [07. KISNA KATAR](#)
- [08. ENN SIRANDANN](#)
- [09. FODE DE LAME TAPE](#)
- [10. KATOUNI](#)
- [11. PRENSES TAMTAM EK BAHOUTJOLI](#)
- [12. TIFIFI EK SO SET FRER](#)
- [13. LAMIZIK INIVERSEL](#)
- [14. SANTE ENN ZWAZO](#)
- [15. RAJRANI](#)
- [16. KI PASE LA?](#)
- [17. TIKOU-TIKOU TOUY LOULOU](#)
- [18. APRANN EKOUTE](#)
- [19. ENN TI BADINAZ](#)
- [20. ZAME KONTAN](#)
- [21. CHORR](#)

TIFI LAKSHMI

Enn tipti tifi, lapo-lezo, lenz kas-kase, ti pe tranble dan bor kanal anba enn pon. Li pa ti ena personn pou okip li. Pov tifi la ti pe ris leker kan enn kout sek Shakti Lakshmi ti paret divan li, ti souy so lizie, ti ambras li lor so fron, ti pran li dan so lebra e ti amenn li dan rwayom Bondie.

Lor later personn pa ti remark so absans.

Dan rwayom Bondie Ti-Lakshmi ti grandi bien e li ti vinn enn zoli tifi dizwitan. Zour so laniverser, Shakti Lakshmi ti dir li ki li ti pou bizen al vizit detrwa galaxi e anpartikilie galaxi Dile-Rans kot ti ena enn ti planet ensinifian ki ti apel Gonndwana kot bann kreatir entelizan ti vinn telman arogan, egois ek gourman ki zot ti pe detrir Gaia Mata san realize.

- "Mo tifi, mo pou absan enn bon bout letan. Mo pe kit ar twa mo trouso lakle ki ouver bann laport Mandirram – Mandirram Vishnou, Shiva, Saraswati, Parrvati, Dourrga, Ganesh, Soma, Agni, Varouna ek toulezot. Pou over sa bann mandirram la servi lakle larzan. Me ekout mwa bien. Sa lakle lor la, zame pa servi li. Li ouver mandirram Trimourrti. Zame pa over li. Si to ouver li pou ena gran maler."

Ti-Lakshmi ti promet Shakti Lakshmi ki li pa ti pou dezobeir li. Koze ki long! Lelandime mem tantasion ti koumans fer so sime. Sak kou, tou kou, Ti-Lakshmi ti vinn dibout kot laport Trimourrti. Tantasion ti pe vinn plizanpli for. Enn zour, san panse li ti met lakle lor dan serir Mandirram Trimourrti e kouma li ti tourn lakle la laport ti ouver angran. Enn lalimier kas lizie ti fer li vinn aveg. Li ti tom sek. Ler li ti repran konesans, li ti koumans gagn fre. Li ti leve, e ti servi so de lame pou tat-tate otour li. Partou so lame ti pe gagn pike. Li ti anplen dan enn karo pikan loulou ek kanpes. Kot li ti bouze li ti manz feyaz.

Li ti asiz anplas, ris leker, plore. Li ti modi so desten, modi Shakti Lakshmi, modi Trimourrti. Pou li Bondie ti move, mesanste ek dominier.

Apré de zour soley dife, lapli ti koumans tonbe san arete. So lapo desese ti reidrate; li ti kapav ramas dilo dan so lame pou bwar. Lor senkiem zour lapli ti aret tonbe e soley ti koumans resof later. Ti-Lakshmi ti aret modi so sor. Peryod penitans ti fer li konpran so erer. Li ti dezobeir. So erer ti apel dezobeisans. Li ti koumans dimann pardon Shakti Lakshmi ek Trimourrti. So lizie ti ouver e li ti rekoumans trouv kler. Divan so lizie, dan enn lalimier dou ek agreab, Shakti Lakshmi ti paret.

- "Ma'a pardonn mwa!"

- "Pou ki zafer?"

- "M...mooo ...dezobeisans.

- "Dezobeisans parfwa nesaser."

- "Ou pa ankoler?"

- "Kifer? To'nn servi to liberte. To finn aprann so konsekans. Aster to finn pare pou fer fas problem lavi. Rapel sa toultan: ena dezobeisans ki ouver laport experyans."

- "Ki mo bizen fer aster?"

- "To finn vinn granfi, mo fifi. Tras to sime dan lamour ek liberte. Aster vre lavi pe koumanse."

Shakti Lakshmi ti ale. Ti-Lakshmi ti ouver enn ti sime dan karo pikan. Okoumansman so pa ti ezitan me dousma-dousma so konfians dan limem ti grandi e so pa ti vinn bien ferm.

APRANN GAGN PER

Ler Pyaro ti ena de mwa, so papa ti mor dan enn aksidan. So mama tousel ti bizen okip li. Mama li ti fer tou pou so garson. Ti ena enn zafer ki ti pe fer mama trakase. Pyaro pa ti paret pe per nanye. Aswar kan so somey kase li pa plore kouma tou zanfan ki normalman per res dan nwar. Dan nwar so lakaz so lizie res ouver koumadir li ti pe fixe kiksoz. Pli tar kan li ti koumans al lekol so mama ti kontan dir li ki si li ti fer move li ti pou al parl so prefeser ki ti pou pran enn roten ar li. Pyaro ti reponn ki li pa ti per so prefeser ni so mis.

- "To mis pou pini twa."

- "Mo pa per li, mama."

Pli tar kan li ti gagn dis an, li ti fer malelve dan lakour so vwazinn. Li ti mont lor pie, ti koken mang. Ler so vwazinn, Madam Mani, ti dir li ki li ti pou apel lapolis, Pyaro desann so kalson, montre madam la so deryer.

- "Mo pa per lapolis, Madam Anmani."

Kan li ti gagn douz an, li ti gagn travay boy dan lakour Misie Plenfoulous. Kan ti avoy li fer komision laboutik, olie fer so travay, Pyaro souvan ti al kas poz dan bor larivier, lapes kabo, mont lor pie zanbouzwa pou kas fri. Kan sirdar ti trouv li e ti dir li ki li ti pou raport li, li ti riye for-for.

- "Raporte si ou anvi. Mo pa per."

Kan li ti gagn vente-enn an, li ti zwenn Bizou, enn zoli mamzel. Li ti dir so mama ki li ti pou marye ar Mamzel Bizou.

- "Maryaz pa badinaz. To pa per?"

- "Non, mo pa per."

Enn swar li ti gagn lafiev karant. So madam ti okip li, donn li meksinn, met konpres dilo glase pou bes so lafiev. Ler soley ti leve, lafiev ti bese net. Me li ti pe tranble. So madam ti dimann li ki ti pe ariv li.

- "To pe tranble. To pe gagn fre? To'le mo met enn moultou lor twa, mo koko?"

- "Mo pa pe gagn fre. Selman ... mo pe gagn ... per ... ki enn zour ... to kit mwa to ale."

- "Twa Pyaro Sanper, to pe gagn per?"

- "Mo pa pou kapav viv san twa ... Pa les mwa tousel. ... Mo Bizou adore."

SATYA, GOUVERNANT LWAYAL

Ler li ti ena zis swasant an, dokter ti dir Misie Deyarbrou ki lamedsinn pa pou kapav fer nanye pou sov so lavi. Li ti bizen prepar li pou al zwenn so Kreater. Misie la ti koumans met lord dan so lekzistans. Ena kenz an desela so madam marye, Maria-Tereza, ti mor ankous e li ti anplway Satya Devi kouma gouvernant pou okip so lakaz ek so tifi Madlenn. Li pa ti remarye parski li ti res lwayal anver so madam ki ti donn li enn zanfan, enn bote tifi. Li ti met tou so lenerzi dan so biznes e so ti tabazi ti vinn enn laboutik e pli tar enn gran magazen.

Aster li ti bizen kit tousa pou al zwenn Maria-Tereza.

Li ti fer apel Satya Devi dan so lasam.

- "Satya, pa fer figur lanterman. Kouma to abitie dir, nou pa kontrol nou karrma. Mo ler pou ale finn vini. Mo gran sagren se ki Madlenn ankor tann. So mama finn ale, aster mo pe ale. Rann mwa enn servis okip li tank to kapav ziska ki li kapav anvole ar so prop lezel. Zot pa pou mank nanye. Mo finn fini met mo bizness dan lame enn firm spesial ki pou fer li marse vadire momem ki la. ... To kone ena bann renar ki pou rod akapar tou. Zot pou rod may mo tifi dan lak pou koken so dibien. Mo per ki Madlenn ekout parol sikre ki kasiet maler. To konpran seki mo pe rod dir twa?"

Satya ti sakouy so latet pou dir wi.

Dis an pli tar Madlenn ti vinn enn zoli zenn fam ki ti finn konplet so letid e ki ti pe okip bizness ki so papa ti kite pou li. Pa bizen dir ki ti ena boukou zennom ki ti pe fer zoliker ar li. Zot ti enterese pa zis ar so bote fizik me sirtou ar so larises. Sa sitiasion la ti pe fer Satya trakase. Eski so Madlenn ti pou konn fer diferans ant bann roderdeler ek seki senser?

Enn swar apre dine, Madlenn ti dir Satya ki li ti bien bizen koz ar li. Li ti dir li ki li ti kontan enn garson e ki zot ti decide pou viv ansam.

- "Mo konn li? ... Li abitie vinn dan so gran loto dekapotab!"

- "Non! Sey devine, Magema! Ale, seye!"

- "Li telephone souvan? Li vinn dan so limouzinn, sofer ouver laport? Li ena enpe laz!"

- "Sa vie kornar la! Non!"

- "Dir mwa tomem!"

- "To neve Shaktimann."

- "Kisasa? To latet pa bon. Li pou amenn laont dan fami. ... Dir mwa to pe badine!"

- "Mo pa pe badine. Nou kontan depi premie fwa nou ti zwenn."

- "Sa fenean la! Li vinn fer so malang isi. Mo pou defann li vinn isi. Voryen la!"

- "Ki ariv twa? Toultan to dir kouma li bon, kouma li ed so paran, so frer-ser."

- "Wi ... me ... li pa vo twa."

- "Kifer?"

- "To'nn al liniversite ... to ... to ..."

- "... koze! Pa per ... Mo ris, li li pov. Pa vre?"

- "Pa sa me ..."

- "Samem ... Shaktimann ek mwa pou viv ansam isi."

- "Savedir, mo bizen ale."

- "Kifer?"

TIZISTWAR POU TIDIMOUN EK GRAN DIMOUN

- "Gete Madlenn, avan li mor, to papa ti dimann mwa vey twa kouma mo baba ..."

- "Me mo to baba; to mo maji; to mo magema. Shaktimann pa'le marye sivil pou ki dimoun pa kapav dir ki li pe galoup deryer mo lamone. Nou finn desid pou viv dan lamour ek liberte. Foulstop!"

- "Pa pese sa?"

- "Pese? Ki apel pese? Mo rakont twa enn zistwar. Enn fwa dan enn pei ti ena enn madam ki ti mor ankous. So misie ti anplway enn madam pou okip so tibaba. Amizir letan pase, enn gran afeksion ti atas patron ek travayer me toulede ti kasiet zot santiman. Zot ti per palab lezot. Pa pese sa? ... Pa plore Satya Maji, pa plore. To plis ki enn mama pou mwa."

Zot ti maye, anbrase.

Lelandime, Satya, Madlenn ek Shaktimann ti al simitier pou met fler lor tom Misie ek Madam Deyarbrou.

ZISTWAR SANAS EK BEATRIS

Sanas pa ti parey kouma lezot zanfan. Ler tou zanfan ti pe aprann abesede parker, li li ti aprann sifle kouma bann diferan zwazo fer; ler tou zanfan ti pe aprann defwadekat par ker, li li ti pe kont zetwal dan lesiel aswar. Kan tou dimoun ti pe dir bizen aprann AngleFranseEkLezot, li li ti pe zwe ar parol KreolBojpourri. Tou dimoun ti pe dir ki li ti enn drol fenomenn.

Pli tar kan tou dimoun so laz ti pe fer salamalek ar Gran Dimoun dan landrwa, li li ti prefer, dan gamat, rakont bann zistwar komik lor patron, politisien, pret, profeser ek paran. Tousa bann 'p', li ti kontan dir. Dousma-dousma li ti vinn enn vedet gamat ki ti pe sant sante satirik e ki ti fer dimoun trap vant riye.

Dan so vilaz ti ena enn konseye ki ti zalou talan ek popilarite Sanas. Li ti koumans enn kanpagn palab ek kalomni. Li ti aprann metod Hitler: kan zet labou lor kikenn, lave kouma lave, enn tipe labou pou reste.

Dousma-dousma manti ti vinn vre ek vre ti vinn manti.

Enn zour Sanas ti plen. Pre kot so vilaz ti ena enn ti karo pikan kot ban pie pikan ti pe rod grif lesiel. Dimoun ti pe rakont toutsort kalite zistwar lor sa landrwa la. Sanas ti desid pou al viv laba. Omilie sa karo la li ti konstrir enn ti kabann e toutotour so kabann li ti ras pikan pou plant manze ek fler.

Toulezour li ti ekrir enn ti poem ki li ti atas lor enn brans pikan. Apre enn bout letan bann poem lor pie ti koumans sante ler labriz soufle. Sanas ti ere.

Enn zour Beatris ti pe mars pre kot karo la kan enn poem ti anvole, ti vinn kol lor so figir. Li ti trap li pou lir:

Poz to lalev lor mo poem
Fer mo sante vinn imortel;
Poz to lalev lor mo lavi
Fer mo lavi vinn eternal.

Enn kou, poem la ti sap dan so lame e ti koumans al ver sant karo la. Malgre pikan partou, Beatris ti trouv sime e ti swiv poem. Lerala li ti trouv Sanas parmi bann fler.

TRWA FRER EK ENN SER

Enn gramaten, ler pe pran tidezene Ari Parsad ti trouv tristes lor figir so madam.

- "To paret trakase! Ena problem?"

- "Kikfwa to finn bliye. To pa rapel malediksion sa dayn la?"

- "Siperstision, koko, siperstision, mo Aysha! Aret fatig to latet. Nou ena trwa garson. Katriyem zanfán, mo sir pou enn tifi, nou ti Lakshmi."

- "... si mo gagn enn tifi, nou trwa garson pou mor. To pa per?"

- "Komeraz sa!"

Ler li ti ariv witiem mwa groses, Aysha ti reysi persiad so mari ki zot ti bizen pran prekosion. Bann Sufi ti ena enn ashram dan leker lafore. Lagign pa ti kapav rant laba. Ari Parsad ti al kit so trwa garson laba limem. Gran la ti apel Pedana, deziem la ti apel Damilie e trwaziem la ti apel Tibout.

Kifer touse ti pe arive? Enn mister. Ti ena ki ti pe dir ki bann Shakti ti finn pran pouvwar dan rwayom lesiel; lezot ti panse ki bann Shakti ti pe pini bann Shaktimann ki dan lepase ti fer fam mizer; ti ena osi ki ti pe kriye for-for ki lafendimonn ti pe aprozé. Kisannla ti kapav kone seki ti ena dan karrma? Ti difisil pou kone ki plan Bondie ti ete.

Sheikh Ali, ki ti Gran Gourou dan ashram, ti explik Ari lorizinn sa bann krwayans la. Bien-bien lontan dan sa pei la ti ena enn sistem matriyarkal. Donk dan relizyon pei la, divinite ti feminen. Pli tar ti ena envazion pei la par bann patriyarkal ki ti enpoz divinite maskilen. Depi sa lepok la ti ena konfli jennder ant matriyarka ek patriyarka. Teolozien, pret ek istoryen ti pe mate; bann artis ti pe konpoze; tradision popiler ti pe transmet ideoloji dominan zenerasion apre zenerasion. Ti ena boukou zistwar ki ti pe rakonte kouma nesans enn frer ti amenn lamor bann ser ousa nesans enn ser ti amenn lamor bann frer.

- "Shiekh Ali, dir nou ki bizen fer."

- "Les nou zanfán dekouver ki Bondie li maskilen ek feminen anmemtan. Li toulede. Ena garson ki per ki nesans ti ser pou amenn maler; ena tifi ki per ki nesans ti frer pou amenn maler. Donn zot letan pou ki zot konpran lalians Yoni ek Linga. ... Les sa trwa garson la isi. Mo pou okip zot, gid zot ek ouver zot lespri."

Enn mwa pli tar enn zoli tifi ti ne. Lor so fron ti ena enn zetwal ki ti briye aswar dan nwar. Amizir li ti pe grandi, li ti pe enpresionn so paran ek tou dimoun dan vilaz kot zot ti pe viv. Tou dimoun ti apel li Tififi. Enn zour dan fouy-fouy dan larmwar, li ti trouv trwa ti simiz diferan grander. Li ti pran trwa simiz la e ti al dimann explikasion so mama. Kouma mama la ti trouv bann simiz la li ti koumans plore.

- "Kifer to plore, mama?"

Lerla Aysha ti rakont li ki ti arive. Tififi ti desid pou al zwenn so trwa frer. Ari ek Aysha ti per ki ariv enn maler me kan Tififi ti decide person pa ti kapav sanz li. Li ti pran trwa simiz la e ti al dan lafore.

Laba dan ashram, de gran frer, Pedana ek Damilie, ti gagn responsabilite pou al sers manze dan bwa e Tibout ti bizen gard ashram prop. Sheikh Ali ti fini kone ki ti pou arive. Li ti blok dan so ti kwen pou les desten deroule.

Ler Tififi ariv kot ashram, li ti al direk dan lakwizinn kot Tibout ti pe kwi manze.

- "Eh mamzel, peyna plas pou ou isi. Tansion maler!"

- "Twa to Tibout, pa vre?"

- "Kouma ou kone?"

TIZISTWAR POU TIDIMOUN EK GRAN DIMOUN

- “Mama Aysha ek papa Ari finn dir mwa donn twa to simiz.”

- “Savedir ou, ou nou ti ser ki pou amenn mari maler! Mo pli kwar, boner. Waw! Marisiper!”

Sakenn ti sot dan lebra so kamarad. Ansam zot ti prepar enn sirpriz pou Pedana ek Damilie. Kouma dan liver soley ti kouse boner, labrim ti leve. Tibout ek Tififi ti teng tou lalanp. Ashram ti plonze dan marenwar. Ler Pedana ek Damilie ti pe retourne, zot ti trouv drol ki Tibout pa ti finn alim lalanp. Ler zot ti rant dan ashram zot ti zis trouv enn zetwal ki ti pe mars ver zot. Pa bizen dir, zot leker ti pe bat dan mole. Toulede ti kriye, “Sove, maler finn rant kot nou!”

Lerla Tibout ti alim enn lalanp. Sok lor baz! Sourir Tififi ti kaptiv zot.

Tibout ti profite pou fer so grannwar. Li ti pli kone ki so de gran frer. Sa swar la sa kat zanfan la pa ti pe kapav atann soley leve pou ki zot retourn kot zot paran.

ROKETDOU

Rani ti ansent. Enn gramaten ler li ti ouver so lafnet li ti trouv roket dan lakour so vwazen. Enn kou lanvi roket to chombo li par lagorz. Sa lanvi la ti pe fer so lekor grate net. Li ti kriye Raja, so mari.

- "Raja, degaze vinn la."

So mari ti galoupe vini pou gete ki ti pe arive.

- "To trouv sa bann roket laba? Degaze al sers enpe pou mo manze."

- "Pa pou nou sa."

- Gete ki to pou fer. Si mo pa gagn sa, nou baba pou ne ar ekzema, lagratel ek lezot ankor. Vit, vit al sers roket pou mo manze. ... Aret dibout la kouma enn abriti!"

Raja ti sot miray pou al koken roket kot so vwazen.

Rani ti fer enn gran pla salad ki li ti manze vant plen.

Lelandime ti ariv mem zafer. Me ler Raja ti pe koken roket, so vwazinn ti may li. Madam la ti enn move dimoun. Li ti pe pratik sorselri. Tou dimoun ti apel li dayn.

- "Pardon madam! Mo madam anvwadfami. Li pe gagn lanvi roket. Mo pran zis detrwa fey pou donn li, zis pou pas so lanvi."

- "Pa koumsa voler bred. Mo les twa ale akondision, enn sel kondision: kan tibaba la ne, zot donn mwa li. Si to dakor, mo les twa ale. Sinon, mo sot to likou!"

Raja ti kwar ki li ti fasil anbet dayn la. Li ti aksepté.

Kan li ti retourn kot li, li pa ti dir manye so fam.

Detrwa mwa pli tar, baba la ti ne. Zour so nesans, kikenn ti tap laport. Dayn la ti vinn sers baba la. Madam la ti sipliy li, dimann li pardon. Dayn la so leker ti dir. Li ti ras tibaba la, li ti ale.

Enn zour, boukou lane pli tar, enn tifi ki ti fer jogging dan lafore, ti pas pre kot enn batiman letaz bizar. Lor so grawnflor pa ti ena ni laport, ni lafnet. Enn vie madam ti pe dibout divan batiman la e ti pe kriye.

- "Roketdou, Roketdou, avoy lesel lakord, mo ladou."

Lor letaz, enn lafnet ti ouver e enn lesel lakord bef ti tonbe. Vie madam la ti monte, pas par lafnet, rantre. Pli tar madam la ti sorti, desann. Kouma li ti tous later, lesel la ti remonte. Pandan enn semenn, tifi la ki ti apel Padma, ti kasiet deryer pie e toulezour ti yam madam la. Enn zour li ti desid pou konn plis. Li ti profite ki madam la ti anretar pou sey fer parey kouma li.

- "Roketdou, Roketdou, avoy lesel lakord, mo ladou."

Ler li ti ariv kot lafnet, li ti gagn sok. Li ti trouv enn zoli garson, koumadir akter. Li pa ti per pou rant dan lasam la. Garson la ti bien resanble li, vadire so prop frer. Lerla Padma ti rapel zistwar ki so mama ek so papa ti rakont li lor kimanier enn move dayn ti koken zot tibaba garson. Zis kouma li ti pe al dir kiksoz, li ti tann, "Roketdou, Roketdou, avoy lesel lakord, mo ladou." Douk! Move dayn ti anba.

Roketdou ti avoy lesel lakord. Move dayn ti monte. Ler li ti ariv kot lafnet li ti trouv doub Roketdou. Telman li ti soke, li ti sape, tom piktet lor enn ros. Padma ti ed so frer desann e zot ti al lakaz. Pa bizen dir lazwa Raja ek Rani.

KISNA KATAR

So paran ti kwar so latet ti feb. So profeser ti kwar li ti enn katar. Olie aprann anglefranse, abesede, Kisna ti prefer obzerv pie, plant, zwazo, ensek. Li ti fel lekzame me li ti enn fwet lor tou kestion ki pa montre dan lekol. Amizir li ti pe grandi, so konesans lor valer medisinal bann plant, fey, fler, lagren ek lekors ti pe devlope ar vites akselere. Lanatir pa ti ena sekre pou li. Apart obzerv lanatir, li ti kontan koz ar bann vie gramama ek granpapa ki ti pe donn li boukou lenformasion ki li ti konn gard dan so memwar. Yapana, sansitiv, sitronel, fey lila, mazanbron, saponer, fey pes, karipoule, fey toulsi, limon, bwadronn, palmis pikan, dibwa kolofann, zanana maron, vakwa, kafe maron, kenkina, benzwen, mortora, laliann leng ek enn pake ankor ti bann mo kouran dan so vokabiler. Bien tigit dimoun ti konpran valer so konesans. Personn pa ti kone ki li konn koz ar plant ek zanimo, ki ti viv dan lezer, lor later ousa dan dilo. Mazorite dimoun ti pe sikann li; farmasien ki ti deteste li, ti pare pou peye pou avoy li manze.

Gran Bourzwa Tabisman ti tom bien malad. Spesialis lemonn antie ek Klinik AlfaOmegaArshFoser ti zet zarm. Tifi Gran Bourzwa Tabisman ti avoy nouvel partou ki si kikenn ti geri so papa, li, Tipima Gran Bourzwa Tabisman, ti pou marye ar li. Kisna Katar ti al Grannkaz – ena ti apel li Gran La Mezon – e li ti dir Mamzel Tipima ki li ti pou kapav geri so papa. Tipima ti dir li ki si li ti fel, so latet ti pou sote.

- “Dakor!”

Pandan trwa mwa Kisna Katar ti okip Gran Bourzwa e apre de mwa ti koumans ena enn ameliorasion e finalman li ti revinn frengan. Tipima ti koumans tir plan. Kisna ti bizen fer serman ki si so madam ti mor avan li, li ti pou asepté ki anter li vivan ar kadav so madam.

- “Dakor!”

Ti fer enn ti maryaz kas-kase.

Kisna ti kontinie okip so boper ki ti ena boukou lafeksion pou li. Li ti deside ki kan li ti pou mor, lamwatie so dibien ti pou al pou Kisna. Tipima pa ti kontan sa me li pa ti kapav fer nanye. Pli tar kan so papa ti mor enn lamor natirel, li ti koumans fer so marday. Madam la ti vangvang. Li ti ena boukou kopen vwayou. Li ti konplote ar so bann kopen pou asasinn so mari pou gagn tou so dibien.

Enn swar kan lalinn ek zetwal ti per pou gete, enn geng ti tom lor Kisna, atas li, al zet li dan enn trou dan profonder lafore. Sans li ti konn koz ar zanimo. Zot ti detas li e ti ed li pou koumans enn nouvo lavi. Dan profonder lafore Kisna ti ranz enn lakaz ek so zarden e dan sa nouvo lemonn la dimoun, plant ek zanimo ti viv annarmoni.

Enn gramaten, Kisna ti tann enn lavwa extramizikal depi basen pre kot lasours. Li ti al gete e dan dilo li ti trouv enn Jinni pe sante:

Kisna, mo lavi-lamour
Mo kontan twa lavi-lamor.

Sa ti koumansman pli zoli zistwar lamour.

ENN SIRANDANN

Propriyeter Tabisman Ekgagalse ti panse ki ti ariv ler pou ki so tifi marye. Pretandan pa ti manke me li ti kler ki zot ti plis enterese ar fortinn Mamzel Rikord. Mamzel la pa ti'le vinn posesion enn manipilater. Li ti ole enn partner ki saz ek bon, ki kontan li, pa so lamone. Li ti al get so Sheikh (Sheikh Akbar) pou gagn bon konsey. Sheikh la ti donn li enn sirandann ek bann kondision ki ti pou atase ar konkour ek maryaz.

Bann ki ti ole partisip dan konkour sirandann ki ti pou ed swazir meyer pretandan ti pou bizen osi aksepte res innkominikado dan enn selil ziska ki rezilta konkour ti vinn ofisiel. Apre gagnan ti pou bizen aksepte enn dernie regleman misterye ki ti pou res bien sekre e ki gran gagnan ti pou kapav aksepte ousa refize. Si li ti refize li ti pou perdi tou.

Tou bann zom lib ek mazer ti aplay exepete Boulbak. Li li ti prefer kiltiv so zarden e okip so zanimo.

Zour konkour ti ouver lanvlop kaste e se Sheikh Akbar ki ti pou deside kisannla ti gagnan. Sirandann la ti: "AR NANYE LI FER TOU; AR TOU LI FER NANYE. KISANNLA SA?"

Ti ena toutsorkalite repons.

Biznesmenn ti dir: "Repons: antreprenner; parski ar preske nanye li fer fortinn e apre li pa bizen travay pou li viv."

Politisien ti dir: "Vot; li pa vo nanye me li donn tou pouvwat; bann ki donn pouvwat pa gagn nanye."

Roderbout ti dir: "Souse; li pa kout nanye me li donn bel nisa; gouvènmàn sanze, nisa fonn."

Pret ti dir: "Parol; li pa kout nanye, li ranpli ar nanye e li plen latet ar lespwat; plis ena lespwat plis latet vinn vid."

Profeser ti dir: "Teknolozi; zanfan okipe plen-plen; zot pa kone seki bizen kone."

Labourer ti dir: "Later; li donn nou manze; kan vant plen nou pa gagn fen."

Peser ti dir: "Lamson perdi; li plen nou tant ar ti poson; lot kote brizan, li pa vo nanye."

Kan tou bann pretandan ti bat lamok. Sheikh Akbar ti dir ki dapre so kont, ti ena enn sitwayen mazer ek lib ki pa ti rant dan konkour. Li ti dimann zot al sers Boulbak.

Kan li ti arive, li ti dimann Boulbak kisannla fer tou ar nanye e nanye ar tou. Boulbak ti reponn san ezite: "Bramma, Bondie Kreater, parski ar nanye li finn kre liniver, galaxi par miliar, zetwal par miliar ar 'Big Beng' e tou pou fini ar 'Big Krench'."

Sheikh Akbar ti enform Misie ek Mamzel Ekgagalse ki Boulbak ti gran gagnan.

Mamzel la ti dimann Boulbak kifer li pa ti rant dan konkour.

- "Lamour li pa enn konkour, Mamzel; enn kado Bondie sa."

- "Eski ou dakor ki nou pa marye sivil?"

- "Dakor! Eski ou, ou dakor pou kit ou gran lakaz e vinn viv kot mwa?"

- "San ezitasion, mo dakor."

Leres zistwar la se lavi prive Rikord ek Boulbak. Sa pa regard zot.

FODE DE LAME TAPE

Zis avan li mor, Damyanti ti dir so trwa zanfan – de garson, Agni ek Soma, ek enn tifi ki ti apel Ganga – ki li ti pe al rezwenn zot papa, Apanah ki ti mor bien-bien lontan.

- “Zame bliye mo trwa koko, ki fode de lame tape pou fer son. Sakenn so sakenn pou fer zot soufer; marye-pike pou fer zot ere.”

Apre lanterman, trwa zanfan la ti desid pou organiz zot lavi dapre prensip marye-pike. Agni ti gagn responsabilite pou al travay Anvil kot ti ena boukou posibilite devlopman; Soma ti pou okip zot troupo kabri; Ganga ti pou okip lakaz ek manze.

Tou ti pe mars korek-korek ziska ki Agni ti zwenn Jhouta, enn zoli mamzel ki ti exper dan fer latet zom devire.

- “Kouma to bet koumsa? Bef travay, souval manze! Avoy zot promne; vinn res kot mwa. Nou majakarro; nou fer lesiel zalou nou nisa.”

Dan koumansman, Agni ti reziste me Jhouta ti telman lastik li ki finalman li ti sede.

Soma ti amenn kabri patiraz gramaten e tanto li ti retourn zot dan lekiri. Toutlazourne li ti kas poz anba enn gran pie mang dofine. Li ti kontan fime e li ti pe sey toutsort kalite lerb. Enn zour li ti tap ar enn lerb extra ki ti donn enn nisa apar. Sourr ti koumans sarye li e olie okip so kabri, li ti koumans fer komers lerb. Enn zour li ti swiv enn miraz ziska ki lapolis ti may li.

Tousel, Ganga ti bizen debrouy so difil: okip kabri, plant manze e okip lakaz.

Enn zour enn mandian malang-malang ti vinn kot li. Li ti pe rod enpe manze. Ganga ti donn li manze e apre li ti donn li enn bout savon ek enn serviet e ti dir li al begne dan larivier. Kan li ti revini, Ganga ti donn li lenz prop ki ti dan larmwar so frer.

- “Kouma ou apele?”

- “Kouchnahin.”

- “Enn drol nom sa!”

Kouchnahin pa ti ena ni lakaz, ni personn e Ganga ti bizen kikenn pou okip zanimò ek plantasion. Me Kouchnahin pa ti konn travay. Depi li ti zanfan li ti pe dimann sarite. Li ti anvi aprann travay. Ganga ti desid pou donn li enn sans. Apre enn an, karo ti plen ar manze; lakour ti plen ar fler; lekiri ti plen ar tikabri ek tibouk; poulaye ti ranpli ar poul, tipoul ek kok. Tou dimoun ti pe vinn kot Ganga pou aste manze.

Enn zour ler li ti pe kwi manze dan lakwizinn, Kouchnahin ti vinn get li. So figir ti bien tris; so lizie ti rouz koumadir li ti plore.

- “Ki pe ariv ou Kouchnahin?”

- “Ena move palab deur.”

- “Ki palab?”

- “Dimoun pe koz move koze lor ou ek mwa.”

- “Les zot koze!”

- “Zot pe gat ou repitasion.”

- “Ki kapav fer pou anpes sa?”

- “Meyer mo ale.”

- “Kapav ferm zot labous! Marye ar mwa.”

TIZISTWAR POU TIDIMOUN EK GRAN DIMOUN

- “Pa posib! Mwa mo kouchnahin, ou ou sabkouch. Ki dimoun pou dir?”

- “Eski to kontan mwa?”

Kouchnahin ti zis sakouy so latet dousma pou dir wi. Zot ti selebre enn ti maryaz san flafla. Dan fon latant ti ena de dimoun mengi-mengi ki ti vini mem zot pa ti envite. Zot ti pe get zot ser ar boukou admirasion ek sagren.

KATOUNI

Li ti anvî al lekòl kouma tou zanfan so laz me so mama ki ti bizen al travay parski so mari ti abandonn li, ti dir li ki li ti bizen res lakaz pou vey so trwa ti frer.

Li ti apel Katouni, enn lot mo pou sifon-marmit.

Pli tar ler so trwa ti frer ti vinn gran e ti koumans bat zot prop lezel, ti marye, ti okip zot prop fami, Katouni so mama ti tom malad. Aster Katouni ti bizen okip so mama. Bann frer ti pe donn enn ti led finans me Katouni ti pe bizen tir jab par lake.

Kan fam so vwazen ti mor e ti kit kat ti zanfan deyer, misie la ki ti travay Porlwi dan biro ti vinn dimann li okip so lakaz ek so bann zanfan. Kondision ti bon. Katouni ti okip de menaz.

Enn par enn bann zanfan ti grandi, marye, kit lakaz. Antretan mama Katouni ti ferm lizie e so patron ti gagn atak e ti paralize. Li ti kit so lakaz ki li ti pe lwe pou al viv dan enn godon kot so patron.

Zour so laniverser 60 an bann zanfan so patron ti vinn anons li ki zot ti finn deside pou met zot papa dan enn hom e ki zot ti pe vann lakaz zot papa.

Li ti apel Katouni, enn lot mo pou sifon-marmit.

PRENSES TAMTAM EK BAHOUTJOLI

Ti ena enn misie ki ti ena de tifi. Enn ti bien nwar, pli nwar ki ferm lizie. Li ti apel li Prenses Tamtam. Lotla ti enpe kler. Li ti apel li Bahoutjoli.

Prenses Tamtam ti debrouyar; li ti okip lakaz ek manze; li ti osi bien sportif. Li ti kontan zwe foutborl ar bann ti garson. Dan vilaz tou dimoun ti pe dir ki li ti enn garson manke. Bahoutjoli li li ti pas boukou letan divan so laglas e li ti kontan reve ki enn garson bien ris ti pou vinn fer so demann.

Garson manejer tabisman ti enn gran galan. Dan so kafe pa ti ena triyaz. Li ti pous bor ar Bahoutjoli; ti enstal li dan enn ti vila; ti donn li zoli kado. Bahoutjoli ti vinn bien vant ar e ti refiz frekant so ser.

Letansa Prenses Tamtam ti pe kontinie devlope. Li ti vinn enn exper dan konfi, zasar ek koucha. Li ti pe fer mirak ar toutsort kalite fri ek legim: limon, citron, tamaren, mang, karanbol, zoliv, bibas, chalta, friyapen, zak, zamalak, frisiter, koko, sousou, lisou, karot, zariko tann, brenzel, zanana, zanblon ets. Dimoun ti pe pas komann pou maryaz, vinndou, chawtarri, laniverser. Li ti ouver enn ti fabrik kot li ti met so bann prodwi avant. So partner dan lavi ti osi so partner dan biznes. Zot ti kwar dan lamour lib me kan zot zanf an ti ne zot ti desid pou marye sivil pou ki zanf an la viv enn lavi normal san gagn sikane parski bann dimoun ti for lor zet labou.

Enn zour san atann, Bahoutjoli ti vinn kot Prenses Tamtam ek so bieneme Kisot anlarm. So galan ti fou li deor parski li ti ansent.

Enn an pli tar, Bahoutjoli ti pe donn zot koudme dan lakwizinn ek fabrik.

TIFI EK SO SET FRER

Misie ek Madam Granker ti ena set garson. Zot ti bien sagren parski zot ti anvi gagn enn tifi me sak fwa garson ki ti ne. Zot ti fer boukou lapriyer dan legliz, sivala, moske, kovil; kot lagrot ek kalimay ziska ki enn tifi ti ne. Zot ti apel li Shakti. Tifi la ti ne avan term. Li ti bien setif. Souvan-souvan li ti pe tom malad. Dan vilaz ti ena enn madam ki ti ena enn pouwar spesial. Tou dimoun ti apel li Bonnfam Jata parski so seve pa ti fer ar bann bren lib me ti enn lamas sere ki pa ti aksepte pengn. Angle ti apel sa 'matted hair'. Misie ek Madam Granker ti al rod so led.

- "Lor Montagn Envizib ena enn pie saponer spesial ki raport enn fler set kouler enn fwa par mwa kan ena nouvel-linn. Fler la pa res lontan. Bizen veye; kouma li paret bizen kas li, pers so zi, donn baba la. Li pou geri. Sa mo sir."

Misie ek Madam Granker ti koz ar so gran garson dan prezans zot sis garson.

- "Mo gran beta, to tiser bien bizen to led."

Li ti explik zot tou. Ler gran garson ti kit lakaz pou al rod fler saponer, so sis frer ti swiv so lake. Plizier mwa pli tar zot touzour pa ti retourne. Misie Granker enn zour ti sap lor kal. Li ti dir so fam, "Sa bann garson la mo kwar zot latet zozo mayok net." Kouma li ti dir sa set zozo mayok ti rant dan so lakaz, ti sant enn ti sante e ti disparet.

Kan Shakti ti vinn gran, li ti tann dir ki so mama-papa ti ena set garson ki ti disparet enn zour. Li ti dimann zot ki ti arive. Apre, li ti deside pou al rod zot. Dabor li ti al get Sourya ki ti dir li ki personn kot li pa res vivan parski fer tro so; answit li ti al get Channda ki ti fer li konpran ki kot li ti fer tro fre pou kapav res vivan. Bann Sitara ti ferm tou zot frontier.

Ler Shakti ti pe travers enn lafore, li ti zwenn Bonnfam Jata ki ti pe fer lapriyer anba enn pie.

- "Ki to pe rode, Beti?"

- "Mo set frer."

- "Zot lor Montagn Envizib, anba pie saponer."

- "Ki zot pe fer laba?"

- "Enn dayn finn fer jadou ar zot. Zis seki trouv lakle envizib pou kapav liber zot."

Enn lalimier dan so lespri ti pe gid so sime e malgre so fatig li ti pe kontinie mont enn lapant envizib. Soley, Lalinn ek Zetwal ti al kasiet. Marenwar ti anvlop liniver. Enn kou enn nouvel-linn ti paret e divan li ti ena enn pie saponer e anba pie la ti ena set zozo mayok. Enn kou enn fler saponer set kouler ti paret lor pie la. San panse, Shakti ti kas li e ti pers so zi lor set zozo mayok.

Mazik! So set frer ti pe dibout divan li.

Ala kouma enn tipti tifi frel-frel ti redonn lavi so set frer.

LAMIZIK INIVERSEL

So papa ti ole li vinn dokter; so mama ti ole li vinn avoka. Li li ti kontan konpoz sante ar zoli parol so lang maternel. Li ti kontan akonpagn so poem-sante ar enn tanbourinn ki ti permet li gard lagam. Parfwa so kopinn, enn tifi Afro-Kreol, ti vinn akonpagn li ar so lagitar.

- "Li pa trouve li pe gat nasion?"

- "Enn nachannya, enn fam natak sa!"

Ala ki dimoun ti panse. Enn zour li ti desid pou kit so vilaz ansam ar so kopinn Monol. Tomba ti pran zis so tanbourinn e Monol ti sarye so lagitar. Zot ti desid pou al Porlwi kot zot ti pou kapav gagn zot lavi ar poezi ek lamizik. Porlwi ti enn landrwa bien spesial. Li ti ena enn lipie dan lepase ek enn lot dan lavenir; enn lipie dan ansestral ek lot dan nasional.

Lor sime, apre plizier zour, zot ti aret anba enn pie boukie banane dan enn bien ti vilaz. Pie la ti vinn enn latant rouz. Banane ti pe koste. Tomba ek Monol ti koumans zwe lamizik ek sante. De zenes ti koste. Zot ti bien tris.

- "Zot sant 'Adan ek Ev'. Kan zot pou sant 'Adam ek Stiv'?"

- "Zot sa?"

- "Wi! Isi peyna plas pou nou."

- "Vinn ar nou. Nou'al Porlwi ansam. Laba nou kapav sante pou viv."

Adam ti ena so ravann ek Stiv ti donn lagam ar so triyang. Zot ti sant 'Odek!'

O dek! Enn serendikap ek enn kardinal
Pe kourtize lor enn brans filao.
O dek! Trwa ti lapen blan ar zot lizie rouz
Pe zwe-zwe lor lerb ver dan bor dilo.
O dek! Kat tipti pousen blan, nwar, zonn, maron
Ansam pe fouy later pou rod lever.

Bat to tanbour tanbourye!
Tap to ravann ravannye!
Les lapo kabri gazouye!

Zis avan zot ti rant Porlwi, anba enn pie lafours, zot ti zwenn Layla ek Larrki ki ti pe bizen sove parski bann omofob ti pe rod touy zot. De tifi la ti pe zwe enn lamizik tris ar armonika ek laflit. Tomba, Monol, Adam ek Stiv ti dir zot anmemtan, " Vinn ar nou. Nou'al Porlwi ansam. Laba nou kapav sante pou viv."

Zot ti rant Porlwi enn Samdi swar. Ti ena enn festival lalimier mizikal. Nou sis kamarad ti batiz zot group 'Zwazo Samarel'. Zot ti sant Porlwiminiasionzini.

Porlwi vie kapital, temwen nesans enn zenn nasion;
Depi letan margo zom, fam, zanfan tou kontinan
Finn reponn enn lapel ki rezone dan nou disan
Ki finn travers letan pou tras lanprent nouvo vizion.

Ou pas lari Rwayal ou zwenn Bay Baboulal,
Ou pas lari Deforz ou zwenn garson Ton Zorz,
Ou pas lari Moka ou zwenn Bay Abdoula,
Ou pas lari Madam ou zwenn fami Lamkam.
Porlwiminiasionzini!

TIZISTWAR POU TIDIMOUN EK GRAN DIMOUN

Porlwi vie kapital, temwen lespri adaptasion;
Li finn kann fer melanz ar bann kiltir san konfizion.
Katedral, Shivala, Legliz, Kovil, Pagod, Moske,
Tou bann landrwa sakre koekziste dan mem respe.

Ou'le swiv Kavadi, ou'le get Divali
Ou'le swiv Moharam, ou'le get fet Holi,
Ou'le get fet St Louis ousa loulou Sinwa
Fer enn letour Porlwi ou pou trouv tousala.
Porlwiminiasionzini!

Porlwi vie kapital, temwen lavi ki anmouvman:
Kalite lor kouler, enn defile lamod vivan;
Festival nouritir, maryaz reset pou tou pale;
Levantay tradision, fri lexpéryans limanite.

Nou al bazar santral manz roti manilal,
Bwar enn ver alouda garni ar toukmarya;
Ou'le gato moutay, vanienn, akienn, sawmay,
Briyani, dalpouri? Fer enn letour Porlwi.
Porlwiminiasionzini!

Enn lanwit tou dimoun ti sant ek dans 'Porlwiminiasionzini'.

SANTE ENN ZWAZO

Bonom Ganganah ti ena enn gran laferm ek de zanfan: enn garson ek enn tifi. Garson la ti apel Kousnah ek tifi la Lachmi. Depi enn tan ti ena boukou mofinn. Lapli pa ti pe tonbe kan bizen tonbe; bann zanimo ti pe mor brit-brit; pri fertilizan ti pe monte me pri legim, fri ek laviann ti pe grene. Laferm Ganganah ti dan bor fayit. Bonom ek Bonnfam Ganganah ti al get enn pousari renome ki ti dir zot ki ti ena enn move longanis sannyen ki ti pe fer zot mesanste parski dan enn lot nesans ti ena bizbiz ant zot.

Ler zot ti retourn kot zot, Bonom ek Bonnfam Ganganah ti apel zot de zanfan. Bonnfam Ganganah ti koumans koze me so bonom ti aret li.

- "Twa, res trankil! ... Ekout mwa bien zot de. Ena enn move longanis dan fon lafore Makabe ki pe fer nou mesanste. Akoz samem ena boukou douk dan nou douniya. Bizen rod li; may li; koup so long lake seve. Lerla li pou vinn sov; tou so seve pou grene e so lafors pou fonn. Selman fer atansion. Li move malen. Si zot rat li, li li pa pou rat zot. Seki amenn long lake seve longanis sannyen pou gagn tou mo dibien. To'nn tande Kousnah, mo gran garson?"

Kousnah ti desid pou al rod longanis sannyen kote soley kouse e Lachmi ti desid pou al kote soley leve.

Lor sime serpan plen ar pikan, enn zwazo set kouler ti vinn poz lor zepol Lachmi. Li ti sante:

Timitimi, pa bliye sizo mazik
Pou koup seve malefik.
Anba tonel fler manifik
Ena zouti Timitimi.

Lachmi ti al rod tonel fler manifik ziska li ti trouv sizo mazik. Zis apre li ti trouv enn kabann dan lekel longanis sannyen ti pe dormi apre ki li ti finn bwar bang. Lachmi ti rantre dousma, ti koup so long lake seve. Deswit tou so seve ti grene. Lachmi ti sove lor vites. Ler li ti pre pou ariv kot li, li ti trouv so frer Kousnah pe sorti dan lakanbiz. Li ti montre so frer long lake seve longanis sannyen.

- "Les mo gard li dan mo sak. Tansion voler koken sa!"

Lachmi ti fer so frer konfians.

Zot ti ena pou travers enn larivier. Parski ti ena gro lapli, dilo rapid ti pe desann ar lafors. Kousnah ti profite pou pous so ser e les kouran sarye li.

Ler li ti retourn kot li, li ti montre long lake seve e so papa ti donn li tou so dibien e ti rod enn tifi ris pou marye li.

Zour maryaz, zis kouma Kousnah ti pe al met harr dan likou doulinn, enn zwazo set kouler ti vinn poz lor zepol Bonnfam Ganganah e ti sant sa sante la:

Timitimi ar sizo mazik
Ti koup seve malefik
Me so frer malefik
Ti koken seve mazik.

Kousnah ti gagn sok, ti perdi lekilib e ti tom dan dife hawann koun.

Anmemtan enn karos ti aret divan laport latant maryaz. Lachmi akonpagne par longanis kokorong ti desann pou rakont Bonom Ganganah ki ti arive. Bonom la ti gagn sok.

Bonnfam Ganganah ti fer enn sourir.

RAJRANI

Li ti ne zis minwi. Boner lelandime gramaten, so papa ki ti anvi enn garson, ti al get panndit pou konn desten sa tifi la. Panndit ti lir dan liv, ti sakouy so latet.

- “Move desten, move desten! Trazik, tris ... me ...”

Pasram ti aret ekoute. Li ti panse ki si ti kasiet ki so zanfan enn tifi, li ti pou kapav trik desten. Li ti apel li RajRani e ti fer so nom gate vinn Raj. Deviani, so madam, ti dakor parski lexperyans lavi ti montre li ki desten tifi souvan dan pens.

Pou tou dimoun RajRani ti swa enn garson manke, swa enn garson enpe fifi. Li pa ti kouma tou tifi. So mama ti kontan dir, “Sa enn tabardenn sa!” Toultan li ti abiy kouma garson. Dan koumansman so paran ti donn li lenz garson pou kasiet so vre idantite; pli tar RajRani ti montre enn preferans pou jinn ek tisert. Anplis li ti kontan zwe foutborl dan lekip garson. Kan adolesans ti vini e so lekor ti koumans sanze, li ti met lenz larz-larz pou kasiet so jennder. Li ti enn gran debrouyar e dan klas li ti enn fwet me kouma bann garson dan so klas ti pe koumans gagn labarb ek moustas, li ti bizen vinn enn exper makiyaz.

Li ti al etidie dan liniversite lot-pey. Apre so letid, olie rod enn travay, li ti desid pou fer politik. So program ti senp: 1. Bizen aprann partaze; 2. Nou diferan me egal. Bien vit so popilarite ti grandi. Li ti debrouyar, entelizan ek karismatik. Fam, zom, zanfan ti ador li. So lekip ti gagn eleksion minisipal e li ti vinn lemer.

Enn zour li ti gagn enn lapel telefonn. Gran Misie tabisman ti ole zwenn li. Eski li ti pou aksepte vinn dine kot li ar so fami? Li ti axepte. Gran misie ti bien malad. So de zanfan, enn tifi ek enn garson, pa ti enterese ar fortinn zot papa. Zot ti atire par politik RajRani. Zot ti ole ki zot papa donn so dibien minisipalite. Enn sitiasion bien drol! Tifi Gran Misie ki ti apel KrisTel ti bien atire par RajRani ki li ti extra atire par ZanMari.

Trwa lane pli tar lekip RajRani ti gagn eleksion zeneral e premie fwa dan istwar pei ti ena boukou fam dan parlman. RajRani ti deside ki ti pou ena mem kantite minis fam ek zom.

De zour pli tar li ti envit KrisTel ek ZanMari kot li pou dir zot ki li ti ete vmem. Apre, li ti al lor televizion nasional pou dir an piblik so vre idantite. Li ti desid pou demisione kom depite e repoz kandida.

Apre emision teve, li ti dimann KrisTel si li ti finn pardonn li.

- “Pardonn twa? Kifer? Mo ti amoure ar enn miraz; aster mo finn gagn enn ser e mo frer ki ti malere finn dekouver vre boner. Mersi Rani!”

Pasram ti real get so panndit pou dimann explikasion.

- “Pannditji, ou ti dir mwa “Move desten, move desten! Trazik, tris!” Aster get ki finn arive.

- “Avan mo fini mo fraz to ti ale. Ala seki mo ti ena pou dir twa: “Move desten, move desten! Trazik, tris me li pou vinn enn gran dimoun dan pei.” Pa kapav sanz karrma.”

KI PASE LA?

Enn planter ek enn saser ti desid pou viv ansam. Planter ti pe okip so plantasion; saser ti pe al lasas. Me kan zot ti lib, zot ti okip zot zouti. Enn zour ler zot ti pe fit laserp, planter ti bles so lame. Saser ti koumans kriye-plore. Enn peser ki ti pe pase ti dimande, "Kifer saser pe kriye-plore?"

- "Kisasa, mo pa gagn drwa kriye-plore? Planter finn bles so lame. Mwa mo kriye-plore parski mo sagren."

- "Pwason pa'le mord lamson. Savedir mwa mo bizen grogne."

Li ti koumans grogne. Enn solda ki ti pe pase ti dimande, "Kifer peser pe grogne?"

- "Kisasa, mo pa gagn drwa grogne? Planter finn bles so lame. Saser pe kriye-plore parski li sagren. Pwason pale mord lamson. Mo grogne parski mo ankoler."

- "Lerwa deklar lager, mwa mo bizen kit mo fami pou al lager. Mo kapav zwenn tase. Mo fam ek zanfan pou soufer. Savedir mo gagn drwa moulougande."

Li ti koumans moulougande. Enn segatie ki ti pe pase ti dimande, "Kifer solda pe moulougande?"

- "Kisasa, mo pa gagn drwa moulougande? Planter finn bles so lame. Saser pe kriye-plore parski li sagren. Pwason pa'le mord lamson. Peser grogne parski li ankoler. Lerwa deklar lager, mwa mo bizen kit mo fami pou al lager. Mo kapav zwenn tase. Mo fam ek zanfan pou soufer. Savedir mo gagn drwa moulougande."

- "Mo finn sof mo ravann; mo leker ge; lesiel ble. Savedir mo kapav met lafaya."

Ravann ti koumans sone. Segatie ti koumans sante. Tou dimoun ti koumans danse.

Planter finn bles so lame.

Saser pe kriye-plore.

Li sagren, move sagren.

Pwason pa'le mord lamson;

Peser ankoler, grogne.

Lerwa finn deklar lager

Me solda ki zwenn tase;

Fam ek zanfan ki soufer.

Ala li moulougande.

Mwa mo finn sof mo ravann;

Mo leker ge; lesiel ble.

Aster nou met lafaya.

TIKOU-TIKOU TOUY LOULOU

Kawnselia ti ne ar enn andikap. Enn lipie ti pli kourt ki lot. So papa ti onte parski li ti kwar ki so zanfan ti pe pey so pese dan enn lot nesans. So mama ti sagren. Dan so pei desten fam ti toultan tris ek dir. Desten enn fam andikape ti de fwa pli tris ek dir. Kawnselia pa ti pran tousa tro kont. Li vre ki bann zanfan so laz, sirtou bann tifi ti kontan sikann li. Zot ti apel li kaspat, langrri, ti lipie. Me zot ti kone ki li ti ena enn zafer spesial. Dan klas toultan li ti pe sorti premie; so lavwa ti telman spesial ki toultan ti met li dan program fet lafen lane. Kan ti ena lekours dan sak, se li ki ti pe sorti premie. Malgre so andikap lor sot ar golet (pole-jump) li ti enatab. Mem bann garson ti pe gagn bate ar li. Normal, so enn lipie ti pli for ki de lipie.

Pli tar kan tou bann tifi so laz ti pe gagn demann, Kawnselia ti pe tas lor poto. Me sa pa ti pe fatig li parski dan so leker ti ena enn prens sarman, garson so vwazen ki ti pe diriz enn group santer ek danser natak. Souvan-souvan zot ti pe zwe lor lasenn lasal sinema dan bann vilaz. Tiroze ti toultan rezerv enn rol pou li. Enn zour li ti diman li zwe rol prensipal dan enn natak ki li ti ekrir. Li ti apel natak la "KAWNSELIA". Sa ti zistwar enn tifi pov ki ti marye ar garson lerwa.

Dapre zistwar la, Kawnselia pa ti pou paret lor lasenn; zis ti pou tann so lavwa. Se sa lavwa rosignol la ki ti pou may leker Prens. Me ti ena enn problem. Tiroze ti anvi ki alafen ti ena enn maryaz ek enn gran bal. Kawnselia ti pou bizen dans ar Prens. Li ti panse ki si ti fer li vinn enn bal maske, pa ti pou ena probleen parski enn lot aktris ti pou kapav ranplas li zis pou dans final.

Pandan sis mwa repetision ti donn bal. Kawnselia ti gagn for anvi danse. Li ti al get enn gran artizan ki ti exper dan ranz protez. Li ti fer li fer enn per soulie bale spesial e kasiet-kasiet li ti pratik ladans.

Zour reprezentasion, ala traka lor Tiroze. Aktris ki ti pou zwe Kawnselia dan dans final ti tonbe e ti kas so lipie. Panik lor baz. Kawnselia ti bos tayt. Tiroze ti pou fer bes rido zis apre maryaz. Pa ti pou ena dans final. Zis kouma maryaz lor lasenn ti fini, enn dansez ti glise, tourne, vire, anvole ek repoze kouma enn zwazo mazik. Li ti dimann Prens dans ar li. Zame piblik ti trouv enn dans osi artistik. Tiroze so lizie ti sorti gro-gro.

Apre reprezentasion, Tiroze ti dimann Kawnselia marye ar li.

- "He, Tiroze! Chombo! To'le marye ar mwa ousa ar enn per soulie bale mazik?"

- "Aret manz krann mo koko!"

APRANN EKOUTE

Misie ek Madam Toudimoun ti ena de zanfan, enn garson ki misie la ti apel Tikok ek enn tifi ki li ti apel Poupoun. Misie Toudimoun ti deside ki so garson ti oblize vinn enn zeni. So madam pa ti gagn drwa koze. So plan ti detaye. Li ti pou avoy so garson dan Lenn pou aprann Sanskrit, dan Litali pou aprann Laten, dan Lamerik pou aprann Esperanto e dan Larisi pou aprann Volapouk. Pou so tifi pa ti ena plan. Kan li ti pou gagn laz, li ti pou gagn demann. Zistwar ti pou fini. Me zistwar pa ti fini koumsa.

Pandan ki Tikok ti pe fer letour lemonn pou aprann koz nenport, Poupoun ti aprann ekoute. Li ti pe ekout manier gran dimoun ti pe koze, manier ti zanfan ti pe koze, manier travayer kol ble ek kol blan ti pe koze, manier lavil ek lakanpagn ti pe koze, manier zom ek fam ti pe koze. Li ti kontan ekout bann expresion, bann tournir fraz. Li ti fier so lang ki ti apel Koubsourat. Li ti osi obzerv bann plant ek bann fler e li ti koz ar zot; li ti osi obzerv bann zanimo ek ensek e li ti koz ar zot.

Bann plant ek bann zanimo ti pe dir li ki zot ti bien trakase parski koumadir tou ti pe vir anbalao. Tikok li ti pe aprann par ker bann klise Sanskrit, Laten, Esperanto ek Volapouk. Misie Toudimoun ti satisfé me Madam Toudimoun ti prefer ekout so tifi.

Amizir letan ti pe pase, bann plant ek bann zanimo ti pe plis trakase. Zot ti dir Poupoun al ranz enn lakaz lor Kolinn Monnron pandan ki Tikok ek so papa ti pe konstrir kanpman lor lakot. Madam Toudimoun ti swiv so tifi.

Klima ti pe sanze. Nivo lamer ti pe monte. Pei ti pe retresi. Zis bann ki ti viv lor kolinn ek montagn ti pe kapav fer fas. Sanskrit, Laten, Esperanto ek Volapouk ti mont lor pie. Koubsourat ti pe fleri. Popilasion ti bien diminie; lespas ti bien retresi; dimoun ti aprann partaze e viv annarmoni ar lanatir. Misie Toudimoun ek Tikok ti realiz zot erer e zot ti mont lor kolinn pou ed Poupoun ek so mama.

Kifer nou tarde pou konpran nou erer?

ENN TI BADINAZ

Enn zour Bondie ti apel tou so bann sen pou koz lor enn problem ki ti pe agas li. Ti ena enn planet ki li ti apel Planet Ble kot bann kreatir ki ti sipoze entelizan, ti pe telman fane ki tou dan planet la ti pe devir ambalao. Bondie ti kone ki ti bizen fer me li ti ole profit lokazion pou fer so bann sen reflesi. Li ti propoz ki li ek so bann sen al anretret pou priye ek reflesi. Li ti dimann Sen Pier okip Rwayom pandan so labsans.

- "Pandan 24 er pa les personnan rantre."

Koze ki ti long. Senk minit pli tar kikenn ti tap laport. Ti enn gran triyanger, exper lor pas bagou. Par enterkom Sen Pier ti enform li ki tou bann biro ti ferme e ki li ti pou bizen pase lelandime.

- "Ayo, Misie Sen Pier, ayo mo bourzwa. Mo lipie finn klose, pa pe kapav marse. Les mo rantre. Mo va asiz dan enn ti kwen deryer laport ziska dime. Pitie, mo bourzwa!"

Sen Pier ti sagren li, ti ouver laport e ti les li rantre, al asiz dan enn ti kwen akote, par deryer laport. Ler Sen Pier ti pe okip so okipasion, ala lemesan triyanger ti koumans so ti manigans. Li ti koumans rant partou, fouy kot pa bizen fouye ziska ki li ti rant dan enn gran horl kot ti ena enn podiom e lor podiom la ti ena detrwa ti tronn ek enn gran tronn imans. Divan gran tronn la ti ena enn stoul ki ti servi kouma marspie. Li ti mont lor stoul la pou al asiz lor gran tronn. Bondie ti servi sa gran tronn la pou enspekte liniver. Koumsamem li ti kone ki ti pe pase lor later. Misie triyanger ti yam partou. Alala! Li ti may enn pov malere ki ti pe koken leksi. Li ti trap stoul la li ti avoy lor li. Stoul la ti kraz lor latet voler leksi.

Anmemtan li ti tann tapaz Bondie ek so bann sen ki ti pe retourne. Lor vites li ti al kasiet deryer laport.

Ler Bondie ti rant dan lasal tronn li ti dekouver ki so stoul ti fonn. Li ti get dan so sositivi envizib. Li ti trouv tou. Li ti fer al sers ti malen deryer laport.

- "To kapav dir mwa ki to finn fer ar mo stoul?"

- "Mo bourzwa, mo asiz lor ou tronn, mo trouv enn voler leksi lor pie Komiser. Je araj je. Mo bez li enn kout stoul. Faypatsankler."

- "To finn bliye parol mo profet. Si enn dimoun fen, donn li manze; si li somer donn li zouti pou travay."

- "Pardon mo bourzwa!"

- "To kone, si mo ti pran kont tou to bann erer, komie kout stoul to ti pou gagne?"

- "Bliye patron! Enn erer to because!"

ZAME KONTAN

Enn fwa dan enn pei ti ena enn elver kabri. Dan so lekiri ti ena enn bouk extra frengan ki ti fezer ek moulougander. Zame li ti satisfé. Toultan li ti pe plengne. Zot ti apel li Zamekontan. Elver la ti ena trwa zanfan: de tifi ek enn garson.

Kouma li ti bien okipe ar netwayaz lakour, lekiri ek karo parski lane ti pe koste, li ti dimann so garson amenn bouk la dan patiraz. Ti garson la ti kone kot lerb ti plis tamam. Li ti amenn li laba e ti les bouk la manze otan ki li ti kapav. Kan soley ti pe kouse, li ti dimann bouk la si tou ti korek.

- "To pou manz ankor Zamekontan?"

- "Kotsa mo fami! Mo vant pre pou eklate."

Ler ti retourn lakaz e ti met li dan lekiri, li ti al asiz dan enn kwen e ti ramas so lagel. Elver la ti vinn gete si tou korek.

- "To finn bien manze Zamekontan?"

- "Kotsa mo fami! Mo pe vinn lapo-lezo!"

Lelandime elver la ti dimann so gran tifi al amenn Zamekontan dan patiraz. Li ti panse ki kikfwa so garson ki ti kontan zwe pa ti finn okip so bouk kouma bizen. Gran tifi la ti amenn li dan karo lakasia kot ti ena enn trale zenn pous tann ek delisie. Pa bizen dir! Bouk ti balye karo. Kan soley ti pe kouse, li ti dimann bouk la si tou ti korek.

- "To pou manz ankor Zamekontan?"

- "Kotsa mo fami! Mo vant pre pou eklate."

Ler ti retourn lakaz e ti met li dan lekiri, li ti al asiz dan enn kwen e ti ramas so lagel. Elver la ti vinn gete si tou korek.

- "To finn bien manze Zamekontan?"

- "Kotsa mo fami! Mo pe vinn lapo-lezo!"

Trwaziem zour ti mem parey. Lot tifi la ki ti amenn li.

Katriyem zour elver la limem ti amenn li dan enn plas sekre kot pa ti ena zis lerb me salad leti ki donn lapeti. Kan soley ti pe kouse, li ti dimann bouk la si tou ti korek.

- "To pou manz ankor Zamekontan?"

- "Kotsa mo fami! Mo vant pre pou eklate."

Ler ti retourn lakaz e ti met li dan lekiri, li ti al asiz dan enn kwen e ti ramas so lagel. Elver la ti vinn gete si tou korek.

- "To finn bien manze Zamekontan?"

- "Kotsa mo fami! Mo pe vinn lapo-lezo!"

- "Anbon! Pou lane nou tou nou pou manz kari lezo. Pa bizen laviann. Lezo ase."

Zamekontan ti koumans tranble, larm ti koumans koule. Pa ti kapav fer nanye pou sap so lavi.

CHORR

Ler Misie Plenfoulous ti tom bien malad li ti bien trakase. So sel zanfan, enn tifi vennsenk an, ti touzour selibater e kouma li ti kwar ki fam pa kapav diriz lantrepriz, li ti dimann Agwa Marday rod enn bon zann pou li. Par bon zann li ti ole dir enn dimoun ki pa ti pou vinn marye so tifi zis pou tor so lamone.

Enn semenn pli tar Agwa Marday ti vinn anonse ki enn prens ti pou kontan marye ar so tifi. Misie Plenfoulous ti kontan pou de rezon. Premierman, prens la pa ti pou atire par lamone lezot parski limem ti ena enn ta; deziemman, so ti zanfan ti pou gagn disan nob.

Ler ti fer prezantasion, Maria Plenfoulous ti gagn enn doutans. Vremem ti enn prens sa? Ousa ti enn roderdeler? Me so papa ti telman ere ki Maria pa ti rod desevar li. Prens ti koumans frekante. Maria ti zwe so rol pretan preses san okenn konviksion. Enn zour Prens Moutay ti dir Maria ki li ti pou kontan si so fianse ti vinn rann li vizit dan so vila dan fon Lafore Nwar. Li ti explik Maria kot ti bizen pase.

De zour plitar Maria ti desid pou al vizit so pretan. Ler li ti ariv pre kot enn vila kolonial li ti zwenn enn vie madam ki ti dimann li kot li ti pe ale koumsa. Li ti dir li ki li ti pe al vizit so fianse.

- "Pa fers sa, mafi. Enn chorr sa."

Maria ti kwar ki vie bonnfam la so latet pa ti bon. Ler li ti ariv dan lakour vila la, pa ti ena personn me enn laport ti ouver. Maria, san panse, ti rant dan lakaz. Enn kou laport la ti ferme deryer li. Ler li ti sey ouver pa ti kapav. Li ti pe pokpok me li ti deside pou konn plis. Ti ena boukou lasam dan vila la e dan sak lasam ti ena boukou kiksoz devaler. Maria ti koumans panse ki vie bonnfam la ti kikfwa ena rezon. Ler li ti tann tapaz pa, li ti al kasiet deryer rido. Li ti tann enn konversasion ant enn madam ek enn misie.

- "Personn pa finn vini?"

- "Non."

- "Fodepa tifi Plenfoulous soupsonn nanye."

- "Enn lalo sa."

Aswar ler tou dimoun ti pe dormi, Maria ti reysi sove par enn ti laport deryer. Ler li ti ariv kot li, li ti rakont tou so papa. Misie Plenfoulous ti fer apel so bann vwazen e enn ladan ti dir ki dapre lapolis boukou tifi ris ti finn disparet.

Enn semenn pli tar Prens Moutay ti pwente ar enn bag diaman. Diaman la ti groser enn makadam. Maria ti rapel ki li ti trouv foto sa bag la lor lagazet. Enn mamzel ti rakonte kouma enn voler ti koken so bag.

Bann vwazen ti antour prens maron, atas li, apel lapolis.

Tann dir li ankor dan prizon.